

Krise for pårørende – krise for samfunnet?

Manglende sykehjemsdekning har ringvirkninger for langt flere enn den som trenger en plass i heldøgns eldreomsorg. I fravær av en trygg og stabil omsorgssituasjon for våre eldre, må stadig flere pårørende trå til med en innsats som er krevende.

Det ble aktualisert på Nyhetsmorgen onsdag 18. januar, der vi stiftet bekjentskap med en eldre kvinne og hennes sønn, som har prøvd å få sykehjems plass i ett år. Hun hadde ikke et ønske om å bo lenger hjemme. Kvinnen var utrygg og redd for å falle i sitt eget hjem, til tross for trygghetsalarmen. Klagen på avslag om sykehjems plass fikk medhold, og ventetiden ble beklaget av ansvarlig i gjeldende kommune. Dessverre er det vår erfaring at å vente ett år på sykehjems plass slett ikke er uvanlig.

Rebekka Thoresen, som er hjemmesykepleier i Drammen kommune, kaller

dette en krise. I sitt innlegg i Dagsavisen, 17. januar, skriver hun at «det er krise på sykehusene som er sprengt. Det er krise på sykehjemmene, som ikke har plass til alle som har behov for plass, og ikke sykepleiere og fagarbeidere nok til å ivareta de som er heldige og får plass. Og det er krise i hjemmesykepleien, som ikke har lov å si nei, selv om vi ikke har sykepleiere og helsefagarbeidere nok til å ivareta de vi allerede har».

“ **Hva gjør så dette med pårørende sin situasjon?**

På Pårørendesenteret møter vi jevnlig ektefeller og voksne barn som opplever at de ikke strekker til, og at døgnet kan være fylt opp av både praktisk støtte rundt, og uro og bekymring for, den hjemmeboende. Eldreombud, Bente Lund Jacobsen, kan i Nyhetsmorgen fortelle om stadige henvendelser fra opprørte og slitne pårørende som opplever å bli involverte ved mangelfulle tjenester for deres kjære. Det blir en del av hverdagen å måtte gå fra jobb for å lete etter en mor som har gått fra omsorgsboligen, og arbeidsdagen avbrytes av utallige telefoner – fordi den eldre ikke får omsorg på rett nivå.

Dette kommer gjerne i tillegg til planlagte fravær for å følge til lege, sykehus eller andre nødvendige gjøremål som det trengs skyss og følge til. På fritiden kan det å følge opp hus og hjem, pleie, medisiner og økonomi stå på listen over nødvendige gjøremål som pårørende.

Forskning viser at pårørende bidrar med 130 000 årsverk inn i kommunale helse- og omsorgstjenester. Like mange årsverk som det er ansatte. Melilla og Tønnessen ved Eldreforsk på Universitetet i Sørøst-Norge viser til at pårørendes arbeid sparer det offentlige for betydelige ressurser. Særlig gjelder dette pårørende til syke eldre som er hjemmeboende. Noen forskere mener at systemet gjør at pårørende også blir pasienter, fordi oppfølging, støtte og anerkjennelse er mangelfull.

Melilla og Tønnesen hevder at mye tyder på at pårørendes innsats vil være betydelig og nødvendig også i årene som kommer. Velferdsstaten er ikke bærekraftig uten at pårørende og andre frivillige yter tjenester.

Etter vårt syn er krisen som er beskrevet i eldreomsorgen også en krise for pårørende og dermed for samfunnet og fremtidig bærekraft.

Tekst:

Gry Anette Øvstegård

Klinisk sosionom og familieterapeut